

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาโบราณคดี
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

ภาควิชาโบราณคดี

ชื่อหลักสูตร	หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาโบราณคดี
ชื่อปริญญา	
ภาษาไทย	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (โบราณคดี) ปร.ด. (โบราณคดี)
ภาษาอังกฤษ	Doctor of Philosophy (Archaeology) Ph.D. (Archaeology)

สถานที่จัดการเรียนการสอน

- คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตวังท่าพระ
เลขที่ 31 ถนนหน้าพระลาน แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
- ศูนย์สันสกฤตศึกษา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
เลขที่ 8 ถนนสุภาพบุรุษ-ทวีวัฒนา แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ 10170

วัตถุประสงค์

เพื่อผลิตนักวิจัยและนักวิชาการที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในสาขาโบราณคดีขั้นสูง เพื่อรับใช้สังคมในด้านการอนุรักษ์ พัฒนา ส่งเสริม และสืบสานมรดกวัฒนธรรมของชาติ

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

- คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา จำแนกตามแผนการศึกษา
 - แบบ 1.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ซึ่งได้ศึกษารายวิชาในสาขาวิชาโบราณคดี หรือโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต
 - แบบ 2.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท
- มีผลการสอบภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด หรือเป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง มาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษสำหรับผู้ที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยศิลปากร
- มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศิลปากรว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2550 และ/หรือที่มีการเปลี่ยนแปลงภายหลัง

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาโบราณคดี มี 2 แผนการศึกษา คือ แบบ 1.1 และแบบ 2.1

แบบ 1.1

วิทยานิพนธ์ (มีค่าเทียบเท่า)	48	หน่วยกิต
จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร มีค่าเทียบเท่า	48	หน่วยกิต

แบบ 2.1

หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)	6	หน่วยกิต
หมวดวิชาบังคับเลือก	15	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์ (มีค่าเทียบเท่า)	36	หน่วยกิต
จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	51	หน่วยกิต

หมายเหตุ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอาจมีมติให้นักศึกษาบางท่านเรียนรายวิชาเลือกในระดับปริญญาโท สาขาวิชาโบราณคดี เพิ่มเติมโดยไม่นับหน่วยกิต

การสอบประมวลความรู้ และการสอบวัดคุณสมบัติ

การสอบประมวลความรู้

นักศึกษาแบบ 2.1 เมื่อเรียนรายวิชาครบถ้วนแล้วต้องสอบประมวลความรู้ ทั้งนี้ให้เลือกสอบประมวลความรู้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจาก 2 กลุ่ม คือ

- (1) กลุ่มวิชาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย 3 วิชา ดังนี้
 1. โบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย
 2. โบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์สากลและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 3. โบราณคดีปฏิบัติและวิทยาศาสตร์เพื่องานโบราณคดี
- (2) กลุ่มวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย 3 วิชา ดังนี้
 1. โบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศไทย
 2. โบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศไทย
 3. โบราณคดีปฏิบัติ

การสอบวัดคุณสมบัติ

นักศึกษาทุกแผนการศึกษาต้องสอบวัดคุณสมบัติ ก่อนเสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์

รายวิชา

1. แบบ 1.1

วิทยานิพนธ์ (มีค่าเทียบเท่า) 48 หน่วยกิต

300 651	วิทยานิพนธ์ (Thesis)	มีค่าเทียบเท่า 48 หน่วยกิต
---------	-------------------------	----------------------------

2. แบบ 2.1

2.1 หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต) จำนวน 6 หน่วยกิต

นักศึกษาผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานสาขาวิชาโบราณคดีมาก่อน ต้องเรียนรายวิชาเสริมพื้นฐาน 3 รายวิชา โดยไม่นับหน่วยกิตและวัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U ดังนี้

300 511	ทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัยทางโบราณคดี (Theories and Research Methodology in Archaeology)	3(3-0-6)
300 512	โบราณคดีภาคสนาม 1 (Field Archaeology I)	2(2-0-4)
300 513	โบราณคดีภาคสนาม 2 (Field Archaeology II)	1(ไม่น้อยกว่า 60 ชั่วโมง)

2.2 หมวดวิชาบังคับเลือก จำนวน 15 หน่วยกิต นักศึกษาต้องเลือกเรียนรายวิชาจากกลุ่มวิชาเดียว

(1) กลุ่มวิชาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์

300 521	สัมมนาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Seminar on Prehistoric Archaeology in Asia and Southeast Asia)	3(1-4-4)
300 522	สัมมนาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย (Seminar on Prehistoric Archaeology in Thailand)	3(1-4-4)
300 621	สัมมนาโบราณคดีโลกสมัยก่อนประวัติศาสตร์ (Seminar on World Prehistory)	3(1-4-4)
300 622	สัมมนาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ 1 (Seminar on Prehistoric Archaeology I)	3(1-4-4)
300 623	สัมมนาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ 2 (Seminar on Prehistoric Archaeology II)	3(1-4-4)

(2) กลุ่มวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์

300 531	สัมมนาโบราณคดีอินเดีย (Seminar on Indian Archaeology)	3(1-4-4)
300 532	สัมมนาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศใกล้เคียง (Seminar on Historical Archaeology of Neighbouring Countries)	3(1-4-4)
300 533	สัมมนาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ก่อนพุทธศตวรรษที่ 19 (Seminar on Historical Archaeology in Thailand prior to the 14 th century AD)	3(1-4-4)

300 534	สัมมนาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19 ถึงปัจจุบัน (Seminar on Historical Archaeology in Thailand from the 14 th century AD to the Present)	3(1-4-4)
300 535	ประติมานวิทยาในศาสนาพุทธและศาสนาฮินดู (Buddhist and Hindu Iconography)	3(3-0-6)

หมายเหตุ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถกำหนดให้นักศึกษาลงเรียนรายวิชาเลือกในระดับปริญญาโทได้ในบางรายวิชา โดยไม่นับหน่วยกิต และวัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ที่จำเป็นสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

300 541	การวิเคราะห์โบราณวัตถุ (Artefacts Analysis)	3(2-2-5)
300 542	การวิเคราะห์นิเวศวัตถุ (Ecofacts Analysis)	3(2-2-5)
300 543	โบราณคดีชาติพันธุ์ (Ethnoarchaeology)	3(3-0-6)
300 544	วิทยาการกระดูกมนุษย์ (Human Osteology)	3(2-2-5)
300 545	เซรามิกส์โบราณในประเทศไทย (Ancient Ceramics in Thailand)	3(3-0-6)
300 546	การสงวนรักษาโบราณวัตถุ (Preservation of Archaeological Materials)	3(2-2-5)
300 547	หลักการสงวนรักษาโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี (Principles of Preservation for Ancient Monuments and Archaeological Sites)	3(3-0-6)
300 548	การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรม (Cultural Resource Management)	3(3-0-6)

2.3 วิทยานิพนธ์ (มีค่าเทียบเท่า) 36 หน่วยกิต

300 652	วิทยานิพนธ์ (Thesis)	มีค่าเทียบเท่า 36 หน่วยกิต
---------	-------------------------	----------------------------

คำอธิบายรายวิชา

300 511	ทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัยทางโบราณคดี (Theories and Research Methodology in Archaeology) <i>เงื่อนไข: วัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U</i> องค์ความรู้ทฤษฎีและวิธีวิทยาทางโบราณคดีที่สำคัญ เพื่อประยุกต์ใช้ในงานวิจัยทางโบราณคดี Knowledge of archaeological theories and methods for applying in archaeological research.	3(3-0-6)
---------	--	----------

300 512	โบราณคดีภาคสนาม 1 (Field Archaeology I) <i>เงื่อนไข: วัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U</i> แนวทางและเทคนิคในการปฏิบัติงานโบราณคดีภาคสนาม มีการฝึกงานภาคสนามที่ภาควิชา โบราณคดีกำหนด มีการศึกษานอกสถานที่ Approaches and techniques for archaeological field practice. Field trip required.	2(2-0-4)
300 513	โบราณคดีภาคสนาม 2 (Field Archaeology II) <i>เงื่อนไข: วัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U</i> การฝึกปฏิบัติในภาคสนาม การวิเคราะห์หลักฐานในห้องปฏิบัติการ และการเขียนรายงาน มีการศึกษานอกสถานที่ Fieldwork, laboratory analytical practice and report writing. Field trip required.	1(ไม่น้อยกว่า 60 ชั่วโมง)
300 521	สัมมนาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในเอเชีย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Seminar on Prehistoric Archaeology in Asia and Southeast Asia) อภิปรายประเด็นปัญหาเรื่องพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในเอเชีย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ Discussion on issues in social and cultural developments in prehistory of Asia and Southeast Asia.	3(1-4-4)
300 522	สัมมนาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย (Seminar on Prehistoric Archaeology in Thailand) อภิปรายประเด็นปัญหาเรื่องพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย มีการศึกษานอกสถานที่ Discussion on issues in social and cultural developments in prehistory of Thailand. Field trip required.	3(1-4-4)
300 531	สัมมนาโบราณคดีอินเดีย (Seminar on Indian Archaeology) อภิปรายประเด็นปัญหาทางโบราณคดีของอินเดียโบราณ Discussion on issues in archaeology of ancient India.	3(1-4-4)

- 300 532 **สัมมนาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศใกล้เคียง** 3(1-4-4)
(Seminar on Historical Archaeology of Neighbouring Countries)
 อภิปรายประเด็นปัญหาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศกัมพูชา เวียดนาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย เมียนมา และลาว
 Discussion on issues in historical archaeology in Cambodia, Vietnam, Indonesia, Malaysia, Myanmar, and Laos.
- 300 533 **สัมมนาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศไทยก่อนพุทธศตวรรษที่ 19** 3(1-4-4)
(Seminar on Historical Archaeology in Thailand prior to the 14th century AD)
 อภิปรายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทวารวดี ศรีวิชัย เขมร และหริภุญไชย มีการศึกษานอกสถานที่
 Discussion on issues in Dvaravati, Srivijaya, Khmer, and Haripunjaya cultures. Field trip required.
- 300 534 **สัมมนาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศไทย** 3(1-4-4)
ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19 ถึงปัจจุบัน
(Seminar on Historical Archaeology in Thailand from the 14th Century AD to the present)
 อภิปรายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมสุโขทัย ล้านนา อโยธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ มีการศึกษานอกสถานที่
 Discussion on issues in Sukhothai, Lanna, Ayutthaya, Thonburi, and Ratthanakosin cultures. Field trip required.
- 300 535 **ประติมานวิทยาในศาสนาพุทธและศาสนาฮินดู** 3(3-0-6)
(Buddhist and Hindu Iconography)
 ประติมานวิทยาในศาสนาพุทธและศาสนาฮินดูที่ปรากฏในงานศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม
 Buddhist and Hindu iconography depicted on arts and architectures.
- 300 541 **การวิเคราะห์โบราณวัตถุ** 3(2-2-5)
(Artefacts Analysis)
เงื่อนไข: วัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U
 ทฤษฎี แนวคิด และวิธีวิเคราะห์โบราณวัตถุที่ได้จากการสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดี มีการศึกษานอกสถานที่
 Theories, concepts, and methods of artefact analysis from archaeological survey and excavation. Field trip required.

- 300 542 การวิเคราะห์หินเวสวัตถุ 3(2-2-5)
(Ecofacts Analysis)
เงื่อนไข: วัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U
ทฤษฎี แนวคิด และวิธีวิเคราะห์หินเวสวัตถุที่ได้จากการสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดี
มีการศึกษานอกสถานที่
Theories, concepts, and methods of ecofacts analysis from archaeological survey
and excavation.
Field trip required.
- 300 543 โบราณคดีชาติพันธุ์ 3(3-0-6)
(Ethnoarchaeology)
เงื่อนไข: วัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U
แนวคิดและวิธีวิทยาทางโบราณคดีชาติพันธุ์วิทยา และการศึกษาเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรมจาก
พื้นที่ต่าง ๆ ในโลก
มีการศึกษานอกสถานที่
Concepts and methodologies in ethnoarchaeology and cross-cultural comparative studies
from different regions of the world.
Field trip required.
- 300 544 วิทยาการกระดูกมนุษย์ 3(2-2-5)
(Human Osteology)
เงื่อนไข: วัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U
แนวคิด ทฤษฎี วิธีการและเทคนิคเกี่ยวกับกระดูกมนุษย์ โครงสร้างทาง กายภาพ และชีวภาพของ
โครงกระดูกมนุษย์
Concepts, theories, methods and techniques in human osteology. Physical and
biological structures of human skeletal remains.
- 300 545 เซรามิกส์โบราณในประเทศไทย 3(3-0-6)
(Ancient Ceramics in Thailand)
เงื่อนไข: วัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U
ความเป็นมา วิวัฒนาการ แนวทางการศึกษา เทคโนโลยีการผลิต และ ประเภทของเซรามิกส์โบราณ
ในประเทศไทย
History, evolution, approaches, production technology, and typology of ancient
ceramics in Thailand.
- 300 546 การสงวนรักษาโบราณวัตถุ 3(2-2-5)
(Preservation of Archaeological Materials)
เงื่อนไข: วัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U
หลักการ แนวคิด วิธีการในสงวนรักษาโบราณวัตถุ การฝึกปฏิบัติการสงวนรักษาตัวอย่างโบราณวัตถุ
และการดูแลรักษาโบราณวัตถุที่แหล่งโบราณคดี
มีการศึกษานอกสถานที่

Principles, concepts, preservation methods of archaeological materials, practices of artefact specimens preservation and methods for field preservation at archaeological sites.

Field trip required.

- 300 547 **หลักการสงวนรักษาโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี** 3(3-0-6)
(Principles of Preservation for Ancient Monuments and Archaeological Sites)
เงื่อนไข: วัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U
ประวัติ แนวคิด และหลักการสงวนรักษาโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี
มีการศึกษานอกสถานที่
History, concepts, and principles for the preservation of ancient monuments and archaeological sites.
Field trip required.
- 300 548 **การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรม** 3(3-0-6)
(Cultural Resource Management)
เงื่อนไข: วัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U
ประวัติ แนวคิด หลักการและขั้นตอนในการจัดการทรัพยากรทาง วัฒนธรรม
History, concepts, principles, and processes of cultural resource management.
- 300 621 **สัมมนาโบราณคดีโลกสมัยก่อนประวัติศาสตร์** 3(1-4-4)
(Seminar on World Prehistory)
อภิปรายเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด และประเด็นสำคัญทางด้านโบราณคดีโลก สมัยก่อนประวัติศาสตร์
Discussion on theories, concepts, and key issues of world prehistory.
- 300 622 **สัมมนาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ 1** 3(1-4-4)
(Seminar on Prehistoric Archaeology I)
อภิปรายเกี่ยวกับทฤษฎีและวิธีวิทยาในงานโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาเค้า
โครงงานวิจัย
Discussion on theories and methodologies of prehistoric archaeology focusing on the development of research proposal.
- 300 623 **สัมมนาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ 2** 3(1-4-4)
(Seminar on Prehistoric Archaeology II)
อภิปรายเกี่ยวกับทฤษฎีและวิธีวิทยาในงานโบราณคดีสมัยก่อน ประวัติศาสตร์ เน้นการวิเคราะห์
และตีความข้อมูลทางโบราณคดี เพื่อพัฒนาโครงร่างวิทยานิพนธ์
Discussion on theories and methodologies of prehistoric archaeology focusing on the analysis and interpretation of archaeological data for the development of thesis drafts.

300 651	วิทยานิพนธ์ (Thesis) วิจัยขั้นสูงในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาโบราณคดี Advanced research related to archaeological studies.	มีค่าเทียบเท่า 48 หน่วยกิต
300 652	วิทยานิพนธ์ (Thesis) วิจัยขั้นสูงในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาโบราณคดี Advanced research related to archaeological studies.	มีค่าเทียบเท่า 36 หน่วยกิต

เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร (เพิ่มเติม)

1. ผ่านการฝึกปฏิบัติงานชุดคั่นทาง โบราณคดีด้วยตนเองในแหล่งโบราณคดี 3 แห่ง แหล่งโบราณคดีละไม่น้อยกว่า 56 ชั่วโมง (นอกเหนือจากรายวิชา 300 512 โบราณคดีภาคสนาม 1 และ 300 513 โบราณคดีภาคสนาม 2) และจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานชุดคั่นทางโบราณคดีส่งต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
2. แบบ 2.1 ต้องสอบผ่านการสอบประมวลความรู้